

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ενότητα: Θεολογικοί διάλογοι

Δημήτριος Ν. Μόσχος

Τμήμα Θεολογίας

Περιεχόμενα

1. Σκοποί ενότητας	3
2. Περιεχόμενα ενότητας.....	3
2.1 Η θεολογική συζήτηση και οι πρόοδοι των θεολογικών διαλόγων	3
2.1.1 Διάλογος Ὁρθοδόξων καί Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν	3
2.1.2 Διάλογος Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν καί Ρωμαιοκαθολικῶν	3

1. Σκοποί ενότητας

- Η πληροφόρηση για το χρονικό των θεολογικών διαλόγων μεταξύ Ορθόδοξης Εκκλησίας και Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών αλλά και αυτών με την υπόλοιπη Χριστιανική Εκκλησία.

2. Περιεχόμενα ενότητας

2.1 Η θεολογική συζήτηση και οι πρόοδοι των θεολογικών διαλόγων

2.1.1 Διάλογος Όρθοδόξων και Αρχαίων Ανατολικών

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή από αρκετά χρόνια έχει δρομολογηθεί θεολογικός διάλογος μεταξύ Όρθοδόξων και Αρχαίων Ανατολικών Έκκλησιών, αρχικά υπό την αιγίδα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών, όπου στην ομάδα αυτή ΔΕΝ έννοούνται οι Άσσύριοι. Τη δεκαετία του 60 έγιναν οι συναντήσεις σε Aarhus (1964), Bristol (1967), Γενεύη (1970), Αντίς Άμπέμπα (1971), αλλά αργότερα υπήρξε μία έσωτερική δυναμική στη σχέση μεταξύ των δύο οικογενειών με αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Έτσι, μία νέα συνάντηση στο Chambésy της Έλβετίας τό 1985 οδήγησε σε δημιουργία μεικτής θεολογικής επιτροπής που συνεδριάζοντας τό 1989 στο Μοναστήρι Deir-Anba-Bishoy στη Νιτρία της Αιγύπτου (20-24 Ίουνίου) και τό 1990 ξανά στο Chambésy (23-28 Σεπτεμβρίου) παρήγαγε την Πρώτη και Δεύτερη Δήλωση. Τά κείμενα που υπογράφηκαν και έμπεριέχονται στο περιοδικό Επίσκεψις 422 (1.7.1989), 5-15 και 446 (1.10.1990) 18-23 αναφέρουν σε γενικές γραμμές ότι υπάρχει συμφωνία μεταξύ των δύο οικογενειών στη Χριστολογία της διδασκαλίας του άγ. Κυρίλλου Άλεξανδρείας, όπως αυτή αναφέρεται σε συγκεκριμένα κείμενα, και στη βάση αυτή οι αρχαίοι Άνατολικοί αποδέχονται τίς δύο φύσεις και την ασύγχυτη ένωση τους με τά τέσσερα έπιρρήματα της Χαλκηδόνας, ενώ για τίς επόμενες Οίκουμενικές Συνόδους δέχονται θετικά την διευκρίνηση των Όρθοδόξων (και πάγια θέση της Όρθόδοξης Έκκλησίας) ότι οι επόμενες Οίκουμενικές Σύνοδοι (οί 3 δηλαδή μετά την Χαλκηδόνα) διευκρινίζουν και αναπτύσσουν τή διδασκαλία των προηγουμένων. Ο διάλογος μετά τή φάση αυτή βρίσκεται στα ιστορικοκανονικά προβλήματα της εκκλησιαστικής θέσης των δύο διδασκάλων των Αρχαίων Ανατολικών Σεβήρου Άντιοχείας και Διοσκόρου Άλεξανδρείας που είναι καταδικασμένοι από την Όρθόδοξη Έκκλησία. Για τό θέμα αυτό έχει αναπτυχθεί στα ελληνικά πλούσια βιβλιογραφία και υπέρ της άρσης των αναθεμάτων που τούς επέβαλε ή Όρθόδοξη Έκκλησία αλλά και έναντίον της.

2.1.2 Διάλογος Αρχαίων Ανατολικών και Ρωμαιοκαθολικών

Υπήρξαν διάφορες επαφές μεταξύ Όρθοδόξων και Αρχαίων Ανατολικών αλλά εντάθηκαν κυρίως μετά τή Β΄ Βατικανή Σύνοδο και την υποστήριξη του ίδρυματος Pro Oriente

στή Βιέννη. Τελικά ξεκίνησε επίσημος διάλογος με μεικτή επιτροπή και συμπροέδρους τόν Κόπτη επίσκοπο Δαμιέπης και τόν Καρδινάλιο Walter Kasper. Ή προπαρασκευαστική επιτροπή έθεσε τούς όρους τοῦ Διαλόγου κλπ. και αρχής γενομένης στό Κάιρο τό 2004 μέχρι τό 2009 γίνονταν έτήσιες συναντήσεις ανάμεσα στή Ρ/Κ έκκλησία και τήν Κοπτική Έκκλησία, τή Συροορθόδοξη, τά δύο Άρμενικά Καθολικάτα, τήν Όρθόδοξη Έκκλησία τής Έρυθραίας και τή Συροορθόδοξη Έκκλησία τής Ίνδίας (Malankara Orthodox Syrian Church). Τόν Ίανουάριο 2009 κατέληξαν σέ κείμενο πού διαπραγματεύεται βασικά θέματα έκκλησιολογίας, αποστολικής διαδοχής, συνοδικότητας, πρωτείου κλπ. και απομένει νά ξεκαθαριστοῦν περισσότερο στό μέλλον, καθώς σημαντικό θεολογικό πρόβλημα σέ αυτό τόν διάλογο εἶναι τό πρωτεῖο τοῦ επίσκόπου Ρώμης. Τόν Ίανουάριο 2010 συζητήθηκαν οί μορφές κοινωνίας πού ὑπήρχαν στήν αρχαία Έκκλησία μέχρι τό 451 (βλ. τό κείμενο στό παράρτημα).

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- eclass.uoa.gr/courses/THEOL120

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Δημήτριος Μόσχος, 2015. «Ιστορία Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών. Θεολογικοί διάλογοι». Έκδοση: 1.0. Αθήνα, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: opencourses.uoa.gr/courses/THEOL1/.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

- Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

